

VIERA

Bombová

JANKO GONDÁŠIK

(VÝBER Z TVORBY)

(SELECTION
OF WORKS)

V : : B

JANKO GONDULIÁK A ZLATÁ PANI
(Janko Gonduliák and the Golden Lady)
1988

Janko Gonduliák Viery Bombovej

Bekom od ručných dejín legendárnych sedemdesiatych rokov, pri okne, za veľkým stolom v malom bratislavskom ateliéri sedí mladá ilustrátorka, pohriadená čítaním rukopisu slovenských rozprávok Samuela Czambela, rozbierných ešte kedysi na konci 19. storočia. Tak trochu drsný, nesmelý jazyk ľudových rozprávčiek hodnoverne preruší prízvukom spisovateľa, odmlá mladú ilustrátorku do dialok nemilosrdnej, tvrdjej ale i matersky prebiťanej slovenskej krajiny.

Výchovu vyberie a pripravenej hromádky čierj háčok papiera, typickým gestom ponavrúva, ceruzky a pastelky, odchýpe z slabostrovej šálky už vychladnutú čiernu kávu, ešte raz sa zahľadí tam kdeš „do prírodná“ a začne rozhodne kvotiť. Vidí pred sebou smelého Janka Gonduliáka, ako sa niekde v ďalekej anglickej zemi líveňá po oceľovom strome, rozmyšľa o národnosť-nosť nosynovi, ktorý hľadá ženu bielu ako sneh a červenú ako krv a myslí jej zablúdiť aj do tej hájnej „sedem a sedemdesiaty“ krajiny, kam ešte ani bicha nedoskočila a voň nedokročila. Príbehy sa preháňajú hlavou a len obrázky sa pomaly ukládajú na bielu plochu papiera. Najskôr vystupí ako farba ako číra emócia z prelietaného. Ak „Potrestaný pan“ je vo filiovo modrom stadenom tóme, tak pekeň „Čerč“, ktorý sa stal sluhom, je až utrančivo oheňový. Ak „Princzná v žltovej koži“ tancuje v blankynej modrej, tak Zlatá dievka a vojca vychádza trblietavo zlatistá. Mladá ilustrátorka vie, že techniku voskového pastela dokáže pripoiviť poklad pre kreslený príbeh ako farebné roztrhané dramatické scénu divadelnej jednoaktovky. Už sa nebojí kde-tu adruviť povrch, rozafarne ho potrieť ak „náhodnejm“ machuľami, rozodrat až do beloby papiera. Biely prírodné miesto sa potom akoby ľahučko vznáša nad rozkresleným príbehom. Tichú prírodnú ako rozprávčova pauza. A potom prídu herci. Boháčci a ich chudobní bratia, vdovy s novonarodenými deťmi, zaklaté ropuchy s roztrhánym srdcom. Sú ako bábký vedené javiskom. Niektoré len

JANKO GONDULIÁK A ZLATÁ PANI
(Janko Gonduliák and the Golden Lady)
1988

tak „Jedabolo“ vytkriabané do voskového podkladu, iné kolítože nasukladané v bohatých papierových kostýmoch. A potom je čas na detail. Ešte chýba hrlosostriane oko smertky, ešte ornament na sukničkej pekej pastorkyne, ešte pridobíť rozviata brivu koňovka. Mladá ilustrátorka nezabudne do kresleného rozprávčkového sveta prímieľať poslednú divovornú ingredienciu, známe len múlikomu. Možno je to len premafávaním fragmentu ľudovej výšľivy, inšpirovaním modernistho zo sedliackych záster, odporovaním jednoduchých tvarov vychádzajúcich raz z medovníkových, inokedy z falciangových muziek, ale i tajomstvá dlhých janských nocí, rozuhorúčené lica rozstarcovaných mladých dievok, či vystražené oči opustených sirot sú tak ozajstné, tak nefalšované úprimé.

Je dokreslené. Ešte posledný raz pohľadom prebehnú po pripravenej ilustrácii, pokladá ich do tvrdého obalu a zanesú do vydavateľstva. V roku 1966 za ilustrácie ku knihe Janko Gonduliák a Zlatá pani jej bolo udelené Zlaté jablko Bienále ilustrácie Bratislava a srieborná medaila na IBA v Lipsku. Odvtedy ubehlo vyše tridsať rokov. Viery Bombovej ilustrovala ešte množstvo detských kníh a dostala veľa dôležitých ocenení. Podľa ich množstva by sa zdalo, že sa vydala overenou a vyskúšanou cestou množien osvedčeného rukopisu, či lákavým pridaním sa k populárnej družine „Jasnovrhých kresliarov“. Bola skôr ako ten tretí syn, sen Popolaví, ktorý si na krílyňých cestách vždy vyberie tú tívnišú a najneschodzejšiu cestu. Patrí k tým niekoľkým, ktorí sice cítiavo, ale vždy nekompromisne pretláčať výdobytky modernej kresby a grafiky do slovenkej detskej knihy voči presile fantazijnej a imaginatívnej línie zablenej na obľúbenej surrealistickej fáziase.

Viery Bombovej sa minulý rok dožila sedemdesiat rokov.

BEATA JABLONSKÁ

JANKO GONDASHIK A ZLATÁ PANI
Janko Gondashik and the Golden Lady
1948

Viera Bombová's Janko Gondashik

Apart from the hectic world of the legendary sixties, at the window, in front of a large table in a small Bratislava studio, there is a young illustrator sitting, reading the manuscript of Slovak fairy tales by Samuel Czambel, collected at about the end of the 19th century. A bit harsh and natural language of the folk's narratives, as precisely recorded by the writer, takes the young illustrator to the ruthless and hard, but also romantic and kind Slovak country.

A bit hesitating, she takes a blank sheet of paper, arranges the pencils and crayons with her typical move, and takes a sip from the alabaster cup of black coffee that already turned cold, takes a short look into the distance and then, decisively, starts her work. She sees the courageous Janko Gondashik climbing up a steel tree in the distant English country, she thinks about the foolish son who wants to find a wife white as snow and red as blood and then, her thoughts take her to the seventy-seventh country. The stories are storming through her head and the pictures slowly get to the white paper. First, it's only the colour expressing the clear emotion. While the Parish Man is in a cold magenta and blue, the devil is hot as fire. The Princess in the hedgehog's skin is azure, the Golden Maiden comes out of an egg in golden colour. The young illustrator knows that with the crayons, she can tell the story through a dramatic play of colours. She is no longer afraid of scratching the paper, covering it with coloured blots or using its white colour. It then seems, as though the blank spaces would float over the story. Silent vacuity resembles a break in a narration. And then, the actors appear – the rich and their poor brothers, widows with their ungrateful daughters or cursed paddocks with desiring hearts. They are as puppets on the stage. Some are only silhouettes in the wax background; some appear in much more detail, in rich paper costumes. And then, there is the time for detail – a dreadful eye of the grim reaper, an ornament on the skirt of the beauty maiden, a mane for the horse.

JANKO GONDASHIK A ZLATÁ PANI
Janko Gondashik and the Golden Lady
1948

The young illustrator does not forget to add a magic ingredient, known only to very few. Maybe it is only by using a fragrances of the folk's needlework or a blueprint from paper's aprons, by using simple forms inspired by gingerbread decorations or carnival masks, that the mysteries of the long summer nights, the red cheeks of dancing virgins and the sad eyes of abandoned orphans appear so realistic and natural.

The work is done now. One final look at the illustrations, which she then inserts into hard cardboard and brings to the publishing house. In 1969, Viera Bombová was awarded the Golden Apple of Biennial of Illustrations in Bratislava for the Janko Gondashik and the Golden Lady book, and she won the silver medal at IBA festival in Leipzig. Thirty years passed since then. During those thirty years, Viera Bombová illustrated a number of children's books and received a lot of prizes and awards. According to her number, it might seem that she took the easy way of reusing her successful concepts, or joining the group of excellent drawers. In fact, she was like the third youngest son, who always took the thinnest way. She belongs to the very few, who always used modern drawings and graphics in Slovak children's book in a sensitive but uncompromising manner, despite the prevailing style of the popular veristic surrealism.

Viera Bombová turned seventy last year.

BEATA JABLONSKÁ

JANKO GOMBÖSCH A ZLATÁ PANI
Janko Gombösch and the Golden Lady
1958

Viera Bombová

Narodila sa 14. apríla 1927 v Buchaciach pri Bardejove. V rokoch 1950–1958 študovala na Vyššej škole výtvarných umení v Bratislave v oddelení soch a umeleckých grafičiek u prof. V. Hložeka. Venovala sa sochám, grafike a ilustrácii, za ktorú získala rad ocenení a významných prác v Bratislave.

She was born on April 14, 1927 in Buchacians, near Bardejov. Between 1950 and 1958, she attended the Academy of Fine Arts and Design in Bratislava, Faculty of Free and Illustrative Graphics, under Professor V. Hložek. In her work, she remained in the realm of graphics and illustration, gaining several prizes and acknowledgments. She currently lives in Bratislava.

Viera Bombová

— CENY ZA GRAFIČNÉ A ILUSTRAČNÉ TVORBY —

- 1964 - cena Fraila Král'a za ilustrácie revuza NELA mal (Janko Gombösch)
- 1965 - ústredné umenie v súťaži Najkrásšie knihy roka za ilustrácie knihy OSOVSOU STRANA
- 1966 - cena SISEK za ilustrácie ku knihe IZVU KATAKLIKMA v súťaži Najkrásšie knihy roka
- 1969 - Zlaté jablko BIB za ilustrácie ku knihe OSOVSOU STRANA - ústredné umenie v súťaži Najkrásšie knihy roka za ilustrácie KAMENNÉJ KAMENI
- 1968 - cena Győriana Majovicska - cena vydavateľstva Irena
- 1969 - Zlaté jablko BIB za ilustrácie ku knihe JAMNOJ GOMBÖSCH A ZLATÁ PANI - cena SISEK za ilustrácie ku knihe JAMNOJ GOMBÖSCH A ZLATÁ PANI v súťaži Najkrásšie knihy roka
- 1970 - I. cena Medzinárodnej výstavy kníh v Moskve za ilustrácie knihy JAMNOJ GOMBÖSCH A ZLATÁ PANI - ústredné umenie v súťaži Najkrásšie knihy roka za ilustrácie knihy MAMANTOV OAK
- 1971 - strieborná medaila IBA v Lipsku za ilustrácie knihy JAMNOJ GOMBÖSCH A ZLATÁ PANI - cena vydavateľstva Mladé kniž za ilustrácie ku knihe ROZVĚST O ZÁKONYJ ALICE - ústredné umenie v súťaži Najkrásšie knihy roka za ilustrácie ku knihe ROZVĚST O ZÁKONYJ ALICE
- 1970 - ústredné umenie na IBA v Lipsku za ilustrácie ku knihe ROZVĚST O ZÁKONYJ ALICE
- 1973 - ústredné umenie SISEK za ilustrácie ku knihe MAMANTOV O MAMANTOVICHOJ NIVA v súťaži Najkrásšie knihy roka
- 1974 - cena Fraila Král'a - zápis na ústredné knižku H. Ch. Andersena - strieborná medaila na IBA v Lipsku za ilustrácie ku knihe ROZVĚST O ZÁKONYJ ALICE

JANKO GOMBÖSCH A ZLATÁ PANI
Janko Gombösch and the Golden Lady
1958

— PRIZES FOR GRAPHICAL AND ILLUSTRATION WORK —

- 1964 - Fraila Král' Award for illustrations to the book revuza NELA mal (Janko Gombösch)
- 1965 - Certificate of Honour in the Most Beautiful Book of the Year competition for illustrations the book OSOVSOU STRANA (The Giant's Footstep)
- 1966 - SISEK Award for illustrations to the book IZVU KATAKLIKMA (Most Beautiful Book of the Year competition)
- 1969 - BIB Golden Apple for illustrating the book OSOVSOU STRANA - Certificate of Honour in the Most Beautiful Book of the Year competition for illustrations the book KAMENNÉJ KAMENI (Stone of Stone)
- 1968 - Győriana Majovics Award - Irena Publishing Award
- 1969 - BIB Golden Apple for illustrations the book JANKO GOMBÖSCH A ZLATÁ PANI (Janko Gombösch and the Golden Lady)
- 1968 - SISEK Award for illustrations the book JANKO GOMBÖSCH A ZLATÁ PANI in the Most Beautiful Books of the Year competition
- 1970 - 1st Prize at the International Books Exhibition in Moscow for the book JAMNOJ GOMBÖSCH A ZLATÁ PANI - certificate of honour in the Most Beautiful Books of the Year competition for the book MAMANTOV OAK (The Gift of Mother)
- 1971 - IBA Silver Medal (Leipzig) for illustrations the book JAMNOJ GOMBÖSCH A ZLATÁ PANI - The Mladé kniž Publishing Award for illustrations to the book ROZVĚST O ZÁKONYJ ALICE (The Legend of the Beautiful Island) - certificate of honour in the Most Beautiful Books of the Year competition for illustrations to the books MAMANTOV and ROZVĚST O ZÁKONYJ ALICE
- 1970 - IBA Certificate of Honour (Leipzig) for illustrations to the book ROZVĚST O ZÁKONYJ ALICE
- 1973 - SISEK Certificate of Honour for illustrations to the book MAMANTOV O MAMANTOVICHOJ NIVA (Tale from the Mountain of Night) in the Most Beautiful Books of the Year competition
- 1974 - Fraila Král' Award - entry into the H. Ch. Andersen List of Honour
- 1971 - IBA Silver Medal (Leipzig) for illustrations to the book ROZVĚST O ZÁKONYJ ALICE

JANKO ŠTRBÁK A ZLATÁ PANI
(Janka Gombáčik and the Golden Lady)
1968

Vydal: Sekretariát BIB / BIBIANA
– medzinárodný dom umenia pre deti,
Panská 41, Bratislava

Published by: BIB Secretariat / BIBIANA
– International House of Art for Children,
Panská 41, Bratislava

BIB 2003

COPYRIGHT
© BIBIANA > 2003
CATALOGUE AUTHOR
© BEATA JABLONSKÁ > 2003
PHOTOGRAPHY
© JURAJ KRÁLIK > 2003
GRAPHIC DESIGN
© VLADISLAV ROSTOKA > 2003
PRODUCTION
© RABBIT & SOLUTION > 2003
PRINTED BY SLOVAKIA

BIBIANA – medzinárodný
dom umenia pre deti
– International House
of Art for Children
Sekretariát BIB
BIB Secretariat

ISBN 80-968602-9-1

9 788096 860296